

MELLÉKLET

Lépiciér Alexis Maria bevezetője Szent Józsefről, a Boldogságos Szűz Mária hitveséről írt tanításához

Szent József tiszteletének fejlődése hatásosan bizonyítja, hogy az Egyház életét az isteni Gondviselés irányítja. Kortársai (különösen a názáretiek) Jézus apjának gondolták Szűz Mária hitvesét. Szent József kultusza a XIV. század elején a nyugati területeken terjedni kezdett olyannyira, hogy az emberi összefüggéseken javaikat (a kapott jókat) innen törekedtek származtatni. A tapasztalat is tanúsítja, hogy a szent Pátriárka példája és oltalma az ifjakat hathatósan készítette a tiszta életre, a házasságot pedig arra, hogy komolyan gyakorolják a házasság élet erényeit. Ugyanígy az öregeket Isten akaratának elfogadására buzdította, a sok munkától megtörteket pedig lelki vigaszban részesítette.

IX. Pius és XIII. Leo pápa megnyilatkozásai: egyikük Szűz Mária hitvesét az egész Egyház pártfogójának nyilvánította, a másik pápa pedig elrendelte, hogy október hónapban naponta könyörögjenek Szent József közbenjárásáért.

Ami pedig a krisztushívőket illeti, szavakkal ki nem fejezhető, milyen komoly buzgósággal fogadták ezt, és milyen tüzes lelkesedés fűtötte őket. Különösen az után, hogy Nagy szent Teréz a maga nagy elkötelezettségével már minden ügyében hozzá fordult, mélyen meggyőződve arról, hogy a Szent Pátriárka a leghatásosabb közbenjáró Istennél, hogy megkapjuk Istentől, amit kérünk. Tény az, hogy a nagy szentek is – akik közül elég Loyolai Szent Ignácot, Páli Szent Vincét, Szalézi Szent Ferencet és tanítványát, Chantal Szent Franciskát említeni – Szűz Mária tisztaságos hitvesének kiemelkedő tiszteletét javasolták, és példaképként állították elénk. Innen is ered, hogy **egész birodalmak kérték az ő oltalmát, mint például Csehország, amely békéje megőrzését kérve ajánlotta neki magát, és Magyarország, melyet Lipót császár az ország fővárosának töröktől való visszavétele után ajánlott Szent József oltalmába.** Ettől kezdve vallásos családok, a nemes pátriárkák kívánták saját különleges oltalmazójuknak, akitől mind lelki, mind evilági javakat kértek és kaptak. Ebből a szempontból Mária országa, tehát mi magyarok is Szent József gondoskodása alatt vagyunk. ... Erre hivatkoztak Buda ostrománál a magyar sereg vezetői, amikor a pápa biztatására Szent József segítségét kérték a döntő roham előtt. És erre hivatkoztak, amikor a győzelem után hazánkat kifejezetten Szent Józsefnek ajánlották. ...

Március minden évben Szent József hónapja

„Szűz Mária jegyese. A jegyesség napjainkban csupán emberi akaraton alapuló kapcsolat, és bármikor felbontható. A házasság, vagyis hitvesség Isten akaratán létrejött kapcsolat, amely nem bontható fel. Ókori szokás szerint azonban a jegyesek már hitvesek is voltak, vagyis hit és hűség kötötte őket egymáshoz, jóllehet, még nem költöztek össze. ... Amikor József meglátta Mária áldott állapotát, töprengeni kezdett, most mit tegyen. Két dologban biztos volt: a gyermek sem tőle, sem más férfitől nem lehet. Tudnia kellett az isteni beavatkozásról, de Isten neki nem szólt. Ezért fölöslegesnek érezhette magát Isten tervében. Helyzetét a törvény szerint nem tudta megoldani, mert a törvény csak két esetre intézkedett. Ha az asszony hűtlen lett, akkor az asszonyt meg kellett kövezni, ha pedig megerőszakolták, akkor a merényletet kellett megkövezni. Ebben a helyzetben, ha ő összeköltözne Szűz Máriával – aki a Szentlélektől foganta fiát –, akkor József a gyermek apjának mutatná magát. Igaz ember azonban nem mutathatja magát a Messiás apjának. Egyetlen lehetőségre gondolt: titokban elbocsátja Máriát. Így nem teszi ki pletykás találgatásnak, ő pedig nem követ el istenkáromló hazugságot. A nehézséget a Mennyei Atya oldotta meg. Tudtára adta Józsefnek, hogy saját isteni atyaságából részesíti. Ugyanazokat a jogokat és köteleességeket közvetlenül adja neki, amelyek a természetes emberi atyaság jogai és köteleességei. Ez a közvetlenül kapott atyaság messze felülmúlja értékében a természetes apaságot. ennek köteleessége és jogai vonatkoznak mindenre, amiről a családfő rendelkezik, ami a családé vagy valamelyik családtagé.

... Jézus nevelőatyja. Keveset mond a „Jézus nevelőatyja” kifejezés, mert ő valódi atyai jogot kapott, nemcsak megbízást, mint az úgynevezett nevelőszülők. Szent József nem csupán nevelőatyja Jézusnak, hiszen Jézus az ő házasságában az ő hitvesétől született, nem idegen férfitől, hanem

közvetlenül Istentől.

Jézus örökbefogadó atya. Ezek után nem vitás, hogy a Jézust „örökbe fogadó atya” elnevezés elégtelen. Örökbefogadó az, aki más házasságból született gyermeket fogadja el és úgy gondoskodik róla, mintha sajátja lenne. **Jézus pedig jobban Szent József gyermeke volt, mint bármely örökbefogadott vagy akár természetes apa gyermeke.** ... Amint Máriát „szűz anyának” mondjuk, hasonlóan Szent Józsefet „szűz atyának” kell neveznünk. Ezzel a teljes igazságot mondjuk, sem többet, sem kevesebbet. Ne zavarjon bennünket a megszólítás szokatlansága! Volt idő, amikor az istenanya megszólítást sem ismerték. De az isteni Gondviselés úgy hozta, hogy egy eretnekséget az istenanya kifejezéssel szüntessen meg az Egyház az efezusi zsinaton (431). Ez a híveket is nagy örömmel töltötte el. Jusson eszünkbe, hogy Józsefet Jézus előtt „atyád”-nak nevezte Szűz Mária, amikor a templomban, harmadnap keresés után rátaláltak. Jézus is atyjának vallotta Józsefet azzal, hogy engedelmes volt neki.”

II. János Pál megnyilatkozása: Redemptoris custos

Bevezetés

Szent József, amilyen szeretetteljesen viselte gondját Máriának és amilyen örömmel szentelte magát Jézus Krisztus nevelésének, ugyanígy oltalmazza és őrzi annak Titokzatos Testét, az Egyházat, melynek előképe és példája maga a Szent Szűz.

Isten titkának őrzője

Ha Erzsébet a Megváltó édesanyjáról azt mondhatta: „Boldog az, aki hitt...”, akkor bizonyos mértékig Józsefekre is vonatkoztathatjuk ezt a kijelentést, hiszen a döntő pillanatban igennel válaszolt az Igére, melyet Isten közölt vele. Hogy pontosak legyünk: József nem szavakkal válaszolt az angyal „híradására”, mint Mária, hanem „úgy tett, ahogy az Úr parancsolta, és magához vette Máriát mint hitvesét.” *Amit tett, az a „hit legtisztább engedelmessége”* (vö. Róm 1,5; 16,26; 2Kor 10,5-6).

A Zsinat ezt tanítja: „A kinyilatkoztató Istennek a 'hit engedelmességével' tartozunk. Ezzel az ember szabadon Istenre bízva egész önmagát, 'értelmével és akaratával egészen meghódol a kinyilatkoztató Isten előtt' és önként elfogadja a tőle kapott kinyilatkoztatót.” *Az előbb idézett mondat, amely a hit lényegét érinti, teljességgel és egészében ráillik a Názáreti Józsefekre.*

XXIII. János pápa rendelte el, Szent József kiváló tisztelője, hogy a megváltás örök emlékezetében, nevezetesen a római misekánonban, Szent József neve Máriáé mellé kerüljön, megelőzve az apostolok, a pápák és vértanúk neveit.

József atyaságának jogi alapját a Máriával való házassága alkotja. Ezért az isteni kiválasztás és elrendelés – mely Józsefet atyaságában állítja legközelebb Krisztushoz, minden kiválasztás és elrendelés céljához (vö. Róm 8,28 köv.) – a Máriával kötött házasságon, vagyis a családon keresztül vezet.

Mária fia Józsefnek is fia, az őket egybekötő házassági kötelék ereje által: „Hűséges házasságuk alapján mindketten kiérdemelték, hogy Krisztus szüleinek nevezzük őket, nemcsak Krisztus édesanyját, hanem atyját is, és éppen olyan módon, ahogyan ő Mária hitvese volt – nem testi, hanem lelki értelemben.” Ebben a házasságban semmi sem hiányzik a házasságkötés alapvető feltételei közül: „Krisztus szüleinél megvalósult a házasság minden java: utód, házassági hűség, szentségi jelleg.”

Mind Szent Ágoston, mind pedig Szent Tamás, amikor a házasság természetét elemzik, úgy beszélnek róla, mint a „lelkek oszthatatlan egységéről”, a „szívek egységéről”, „egyetértésről”, tehát olyan összetevőkről beszélnek, amelyek ebben a házasságban példaadó módon nyilvánultak meg. Éppen *Mária és József házassága* valósítja meg a teljes „szabadságban történő házassági önátadást”, a szeretet elfogadásában és kinyilvánításában. Az Ószövetség kezdetén is – egy házaspár áll az

Újszövetség küszöbén. Amíg azonban Ádám és Éva házassága a bűn forrásává vált, amely elárasztotta a földet; Mária és József házassága azt a csúcspontot jelenti, ahonnan a szentség szétárad az egész világra.

Mivel a „házasság lényegét és feladatait végső soron a szeretet határozza meg”, „ezért a család hivatása és küldetése, hogy *őrizze, tanúsítsa és árássa a szeretetet*, mint élő visszatükröződése és valóságos részese annak a jósnak, amellyel Isten szereti az embereket, Krisztus Urunk pedig Egyházát, az ő jegyesét.” Ezért a Szent Család, vagyis az első „családegyház” életének kell tükröződnie minden keresztény családban.

Szent Józsefnek a Szent Család feletti tekintélyét, amely őt jog szerint megillette, arra használta fel, hogy önmagát, életét és munkáját egészen a Szent Családnak szentelje.

Isten Igéje Józsefnek volt alárendelve, engedelmeskedett neki, és vele szemben azt a tiszteletet és megbecsülést tanúsította, amelyet a gyermekek kötelesek megadni atyjuknak.

A népszámláláskor József a törvényes közhatalom utasításának engedelmeskedve az összeírás miatt Betlehembe ment, és „Jézus, a Názáreti József fia” (vö. Jn 1,45) néven hivatalosan felíratta őt a Római Birodalom lakóinak listájára. Ez a bejegyzés nyilvánvalóan bizonyítja, hogy Jézus az emberi nemhez tartozik, ember az emberek között, e világnak a polgára, alávétve az evilági törvényeknek és intézményeknek, valójában azonban ő a „világ megmentője”. Azért kellett Krisztust beírni az emberiség tagjai közé, hogy az emberiség tagjaként szentelje meg ugyanazt az emberiséget, amellyel közösséget vállalt. Az emberiség vele együtt legyen beírva az élet könyvébe. Vagyis, akik majd hisznek benne, legyenek feljegyezve az égben Annak szentjeivel együtt.

Jézus a templomban. Mária megkérdezte: „Gyermequem, miért tetted ezt velünk? *Atyád és én bánkódva kerestünk.*” (Lk 2,48) Jézus válasza azonban olyan volt, hogy egyikük sem értette, mit is akar mondani vele. Ezt mondta: „Miért kerestetek? Nem tudátok, hogy *nekem Atyám dolgaiban kell fáradoznom?*” (Lk 2,49-50) Ezt a választ hallotta József, akit Mária éppen az előbb „Jézus atyjának” nevezett. Valóban mindenki így beszélt és így is gondolta: Jézust „József fiának tartották” (Lk 3,23) az emberek.

Jézus élete és neveltetése Názáretben. József kapta azt a magasztos feladatot, hogy Jézust felnevelje, vagyis: táplálja, öltöztesse, oktassa a Törvényre és egy mesterségre, amint ez az apa saját feladata. Ő „*azt táplálta, akit a hívők az örök élet kenyereként kell, hogy magukhoz vegyenek.*”

Jézus „engedelmeskedett nekik” (Lk 2,51), és „szülei” figyelmes gondoskodását tisztelettel, odaadással viszonzta. Ezzel akarta megszentelni a család kötelességeit, valamint a munkát, amelyet József oldalán végzett.

Az igazi férfi – a hitves.

József, a názáreti „igaz” férfiú rendelkezik a hitves valamennyi szembeszökő jellemzőjével. (A zsidó nép szokása szerint a házasságkötés két részletben történt: először ünnepelték meg a törvényes házasságkötést, a tulajdonképpeni házasságot), és csak bizonyos idő elteltével fogadta a férj feleségét a házába. Tehát József, még mielőtt együtt élt volna Máriával, már a „férje” volt; *Mária azonban megőrizte szíve mélyén a vágyat, hogy kizárólag Istennek szentelje magát.* Megkérdeshetnénk, hogyan egyeztethető össze ez a vágy „a házasságkötéssel”. Mária az anyagi üdvözlés pillanatától tudja, hogyan kell *a szüzesség iránti vágyát megvalósítani*, vagyis magát kizárólag és teljes értelemben Istennek kell szentelnie, hogy *Isten Fiának anyja legyen.*

Az a körülmény, hogy ő József „jegyese”, *bennfoglaltatik Isten tervében.* Az angyal Józsefhez intézett szavai nagyon jelentősek: „Ne félj magadhoz venni *feleségül* Máriát, mert a gyermek, akit méhében hord, a Szentlélektől van.” (Mt 1,20) Mária anyaságában is szűz. Benne a „Magasságbeli Fia” öltött magára emberi testet és lett az „Emberfia”.

Amikor Isten az angyal szavaival Józsefhez fordult, *úgy fordult hozzá mint a Názáreti Szűz jegyeséhez.* Ami egyben kifejezésre juttatja *a házassági kötelék megerősítését*, amely kötelék már korábban fennállt József és Mária között. József Máriával kötött házassága Isten akarata szerint való, és ezért meg kell maradnia. Istenanyaságában Máriának továbbra is úgy kell élnie, mint aki „szűz és jegyese egy férfinek.” (vö. Lk 1,27)

Ez az „igaz” ember, aki szeretette a Názáreti Szület, és a házassági szeretet kötelékére lépett vele, most Istentől kap ismét megbízatást erre a szeretetre.

József *hitvesi szeretetét szintén újjáformálta a Szentlélek*, magában hordozza a kizárólagos önátadásnak, a személyek összetartozásának és a Szentháromság misztériuma szerinti, igazi összetartozásnak a jegyeit. Az összetartozás mélysége végső soron az „Éltető Lélektől” származik. Ez a szeretet nagyobb volt, mint az, amit az „igaz ember” emberi szívének lehetőségei szerint kívánhatott volna magának.

József önmaga teljes fölálldozásával kifejezi az Isten Anyja iránti nemes szeretetét, följánlván magát „jegyajándékként”. Jóllehet biztos, hogy vissza akart vonulni a kapcsolatból, nehogy akadályozza Istennek ama tervét, amely Máriában már megkezdte teljesedését. Mégis, az angyal kifejezett utasítására továbbra is együtt marad vele, és tiszteletben tartja azt, hogy Mária kizárólag Istennek adta magát. A Máriával kötött házasságból sarjadt József számára egyedülálló méltósága és Jézus feletti jogainak együttese. *József mindenki másnál közelebb áll* ahhoz a nagy méltósághoz, melynek alapján az Istenanya minden teremtményt felülmúl. Márpedig a házasság az a legmagasabb rangú közösség, amely természete szerint együtt jár a javaknak a felek közötti közösségével.

Az Isten Fia családjának emberi formája igazi emberi család, melyet Isten titka alakított ki. *E családban József az atya: atyasága* nem vezethető vissza gyermek nemzésére, és mégsem „látszólagos”, vagy „pót-apaság”, *hanem rendelkezik az emberi apaság teljes igazságával*, az atyának a családban betöltött feladatával.

A munka mint a szeretet kifejezése

A munka sajátos módon részesült a megváltásból. József, munkapadjának köszönhetően, amelyen Jézussal együtt végezte tevékenységét, az emberi munkát is közelebb vitte a megváltás titkához.

Abban, hogy Jézus emberileg növekedett „bölcességben, korban és kedvességben”, jelentős szerepet játszott *a tevékenység erénye*, a szorgalom.

Szent József a példaképe azoknak az alázatosoknak, akiket a kereszténység nagy célokra rendel... Ő annak a bizonyítéka, hogy nincs szükség rendkívüli dolgokra ahhoz, hogy az emberek Krisztus jó és hiteles követői legyenek.

A lelki élet elsődlegessége

Az evangéliumok kizárólag arról beszélnek, amit József „tett”, ám az ő csendbe burkolózó „cselekedeteiben” mégis megragadhatjuk belőlük *a mélységes szemlélődés* légkörét. József mindennapos kapcsolatban állt az „öröktől fogva elrejtett” titokkal, amely az ő házában „vett lakóhelyet” magának. Ez magyarázza meg, miért lett Jézusról nevezett Szent Terézia, a szemlélődő karmelita rend megújítója Szent József tiszteletének terjesztője.

József alárendelte saját, jogos emberi szabadságát, házastársi boldogságát az isteni akaratnak, és az egyedülálló szüzi szeretet jegyében lemondott a természetes házastársi szeretetről.

Korunk egyházának védőszentje

Az emberek megváltásának kezdetén az engedelmesség megtestesült példaképét Mária után éppen Józsefben találjuk meg, őbenne, aki Isten parancsolatainak hűséges megvalósítása által tűnik ki.

XIII. Leó pápa már száz évvel ezelőtt felszólította a katolikus világot, hogy kérje Szent Józsefnek, az egyetemes Egyház védőszentjének oltalmát.

„Távolítsd el tőlünk, ó, legszeretőbb atya, a tévelygés és romlottság mótelyét, védelmezz az égből, ó, legerősebb támaszunk a harcban, és amint kiragadtad egykor a Kisded Jézust a legnagyobb életveszélyből, véd meg most is Isten szent Egyházát az ellenséges cselvetésektől és minden bajtól.” *A mai időkben is állandóan komoly okunk van arra, hogy minden embert Szent Józsefnek ajánljunk.*